

Skabelsen - fortolkning og sammenligning v/ Birgitte Hammershøj

Indlæg modtaget d. 12. marts 2013 / Mange tak til Birgitte!

Til prøven i lørdags var der en dame fra et af de andre kor, der begejstret fortalte, at hun havde læst en smuk dansk oversættelse af teksten, - den har vi ikke lige ved hånden, - men det kan anbefales at læse lidt i Bibelen, for at kunne fortælle den historie, som Bjørn hele tiden siger vi skal fortælle, når vi synger, for det, vi synger, springer direkte ud af Bibelen.

Som minimum kan læses 1. og 2. kapitel i 1. Mosebog om de to skabelsesberetninger og skabelsen af de første mennesker Adam og Eva.

Indledningen til Haydn's Skabelsen er taget direkte fra side 1 i Bibelen: "Im Anfange schuf Gott Himmel und Erde.." og derfra kommer vi så igennem alle skabelsesdagene med solisterne, - tre af Guds syv ærkeengle som fortællere: Gabriel, Raphael og Uriel, - og os som de mindre engle, "de himmelske hærskarers" kor!

De himmelske hærskarer der lovpriser Gud optræder masser af andre steder i Bibelen end i skabelsesberetningerne, blandt andet er de med Julenat, da Jesus bliver født i en krybbe i en stald i Betlehem, ligesom hærskarer af enkeltpersoner optræder i Salmernes Bog i Det Gamle Testamente som dem, der lovpriser Gud, når de ser hvad han formår.

Læs fx også Salme 8 i Salmernes Bog, som netop fortæller om, hvordan man må lovsynge og juble, når man ser på "firmamentet", - himlen og erkender, hvad Gud har skabt og at vi mennesker er en del af alt dette, - rangerende kun lige under Gud! Og Salme 19 i Salmernes Bog, hvor Himlen også er vidnesbyrd om Guds storhed. Eller syng nr. 392 i den danske salmebog, som siger det samme:

" Die Himmel erzähle...", "Der Herr is Gross...", så, - "Stimmt an die Saiten..."

Men, - som vi ved, er der også "Verzweiflung, wut und Schrecken". Det er inden noget rigtigt er blevet til endnu. Dengang jorden var øde og tomhed og Guds ånd rugede over urdybet, hvor det store havdyr Livjatan herskede, - eller Leviathan som han også kaldes, - symbolet for alle de ødelæggende kræfter i tilværelsen. Leviathan nævnes ikke i 1. Mosebog, - men hvis man giver sig i kast med Jobs Bog kapitel 40 og 41 vil man støde på ham der. Men i Haydn's Skabelsen virker det lidt, som om han blot er et af de store havdyr, som Raphael synger så smukt om i nr. 18.

Anyway, - Gud sejrer altså over urdybet med den tilhørende "verzweiflung" og "eine neue Welt entspringt..."

Teksten til Haydn's Skabelsen stammer fra en stort set ukendt digter Lidley, som igen har den fra Miltons' berømte "Paradise Lost". Da Haydn fik den engelske tekst blev den så oversat til tysk og redigeret i forhold til musikken af Gottfried van Swieten.

Milton havde adgang til en af sprogets smukkeste bibeloversættelser, nemlig den engelske King James Bible, - men - et par kapitler i den danske bibel kan også gøre det, hvis man ikke lige har tid til at læse Miltons' Paradise Lost eller sætte sig med sin King James Bible.

Adam og Eva kender vi, - men af de tre ærkeengle som vi møder, - Gabriel, Raphael og Uriel, er det kun er Gabriel, der har rigtigt hjemme i Bibelen. De to andre hører til i en apokryf tradition, - altså en række samtidige ikke-bibelske skrifter. Her er Uriel som engel betragtet især knyttet til dødsriget og sørger for at bringe folk dertil.

Gabriel derimod kender vi som den, der bringer glædeligt budskab, både til jomfru Maria i Nazareth, om, at hun skal føde Guds egen søn på jord, men før dette også til Zakarias om, at hans hustru Elisabeth skal blive med barn og føde Johannes Døber. (Lukasevangeliet kapitel 1) (Gabriel sang vi også om i Anders Ôhrval's Maria-musik).

Traditionelt er engle hankønsvæsner, - men i Skabelsen synges Gabriel altså af en sopran-stemme, så den høje lyse stemme må formodes at have en særlig englelig klang.

God fornøjelse med læsningen.